

معماری و هنر در عصر صفوی

معماری صفویان با برخورداری از تجارب معماری فاخر عصر تیموری و در سایهٔ اثبات و امنیت و حمایت پادشاهان شکوفا شد.

شکوه و عظمت بناهایی که در سرتاسر ایران به ویژه در اصفهان و قزوین ساخته شد، تحسین برانگیز است.

در عصر صفوی بناهای زیادی در سرتاسر کشور ساخته شد.

میدان نقش جهان

مهمترین ویژگی آن شکوه و عظمت و نیز کاربردهای متنوع بود.

برگزاری جشن / مسابقات چوگان / تیراندازی / باریابی سُفرا / سان دیدن از سپاه / اجرای نمایش / آتش بازی در این میدان رخ میداد.

از ویژگی‌های میدان نقش جهان، ارتباط آن با مراکز پررفت و آمد شهر یعنی مسجد و بازار بود.

کاخ عالی قاپو به عنوان نماد قدرت سیاسی بر این میدان اِشراف داشت.

مسجد امام و مسجد شیخ لطف الله از مساجد ارزشمند این دوره به ویژه از نظر کاشیکاری به شمار می آمدند.

تاریخ ۲

شاه اسماعیل با فتح هرات، کمال‌الدین بهزاد، یکی از نوابغ هنر نقاشی دربار تیموری را با خود به تبریز برد و به ریاست کتابخانه دربار تبریز منصوب کرد.

بهزاد و شاگردانش با ترکیب مکتب هرات و عناصر جدید، مکتب جدیدی به نام مکتب تبریز پایه‌گذاری کردند.

از شاهکارهای این عصر، کتابت و تصویرگری شاهنامه تهماسبی بود که در زمان شاه تهماسب به پایان رسید.

شاهنامه شاه تهماسبی دارای 250 نقاشی مینیاتور است که توسط سلطان محمد تبریزی، جلال‌الدین میرک و دیگران به تصویر درآمده‌اند. این اثر از نظر هنر خوشنویسی هم ارزشمند است.

شاه تهماسب از نقاشان و هنرمندان چیره‌دست زمان خود بود.

مجموعه آثار خلق‌شده در دومین پایتخت صفوی از نوآوری‌هایی برخوردار بود که به عنوان

مکتب نگارگری قزوین نامیده شد.

هنر نگارگری در دوره شاه عباس اول به اوج رسید.

آقارضا عباسی مکتب اصفهان را پایه‌گذاری کرد.

مهم‌ترین نوآوری رضا عباسی در نگارگری این بود که زندگی روزمره عموم مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران را به تصویر می‌کشید.

تاریخ ۲

در دوره صفوی هنر خوشنویسی در کنار هنر نگارگری به اوج شکوفایی رسید. هنرمندانی چون میرعلی هروی و میرعماد حسنی قزوینی آن را به کمال رسانیدند.

هنر فرش‌بافی در این دوره از حالت روستایی و عشایری خارج شد و شکل صنعتی گرفت.

کارگاه‌های بزرگ فرش‌بافی ایجاد شد.

فرش اردبیل به سفارش شاه تهماسب اول برای پیشکش به مقبره شیخ صفی‌الدین اردبیلی از شاهکارهای جهان است.

به نظر برخی محققان دوره صفوی عصر طلایی پارچه‌بافی در ایران است.

اصفهان و یزد و کاشان از مهم‌ترین کانون‌های پارچه‌های زری‌بافت بودند.

بافندگان کرمان در تولید شال ترمه مهارت داشتند.

فلزکاری در دوره صفویه با فولاد توسعه بیشتری یافت.

روی آثار فلزی این دوره اشعار زیبا و سخنان نغز خوشنویسی شده بود.

از ویژگی‌های فلزکاری عصر صفوی، طلاکاری روی فلزات است.

این آثار جنبه هنری و تجاری داشتند.